

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos
Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez
hirdetmények és előfizetések a kiadóhivatalhoz (ifj. Jancsó
Mózes könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Ellenzéki hangok.

Minden életpályának megvannak a maga terhei. Ha valaki azt a pozíciót, melyet elfoglalt, jól, tisztességen akarja betölteni, egész munkaerőjét fel kell használnia. De egyetlen pálya sem oly nehéz, és annyi kellemetlenséggel jár, mint a magyar miniszterség. A nagy közönség csak az állással járó fényt, a hatalom varázsát látja, de azt sohasem veszi észre, hogy a nagy hatalom fényében az ember elpusztul, az idegrendszer megromlik, a haj megfehéredik, az egészség, a kedély tönkre megy, szóval nincs állás a világon, mely rövid idő alatt úgy elhasználja az ember erőit, mint a magyar miniszterség. És ebben a romboló munkában legnagyobb része van a magyar ellenzéknek, melyet minden egyébbe lehet vádolni, csak éppen higgadtsággal nem. Folytonos és irtó háboru a fennálló hatalom ellen. Ez mostanság a jelszó és folyik a hadjárat nem annyira a dolgok, mint a személyek ellen. Az mindegy, hogy bárki legyen miniszter s bármily jól végezze a dolgát, az iránt nincs és nem lehet elismerés, mert hát miniszter s az új embereket meg pláne le kell rántani, mielőtt még valamit tettek volna, mert hát ezek is miniszterek.

Ezt a kóros jelenséget látjuk ma is az egész ellenzéki sajtóban. Valóságos ostromot folytatnak az új kabinet ellen. S ha megdördülnek a nagy ágyuk oda fenn, megszólalnak a vidéki kovás pisztolyok is és szól az egész országban a színházi lövöldözés. Szerencsére tudjuk, hogy e lövegeknek magjuk nincs. Az uraságoktól levetett politika lekerül a vidékre s itt a bergegeceziai Times, vagy piri-poty Herald hasábjain nagy hangú ítéletekben nyilatkozik meg, a malom alatti politikusok nagy lelki gyönyörűségére. Hogy lehetne az új kormány jeles, mikor eziczeró

betűs vezércikkelyekben megvagy irva, hogy az nem lehet. Ezen ítéleteknél csupán az indokolás hiányzik, de hát az mindegy, erre szükség nincs is, a fődolog az, hogy a kormány szidva legyen, hogy az ítéletből 2 és fél hasáb kiteljék, ennyi lévén előírva egy irányczikk részére.

Tehát foly a harc az egész vonalon egyforma tüzzel és kitartással az új kormány ellen, de legtöbb jut a jóból magának a kormányelnöknek. Azt ugyan elismerik, hogy mint főispán egy megyét mintaszerűen adminisztrált, hatalmas kézzel fékezvén meg az izgató nemzetiségeket. Ez ellenzéki szemüvegen át nézve: erőszakosság. Az is igaz, hogy a képviselőház tanácskozásait nagy tapintattal vezette, de hát ez az ellenzéki mérlegen nem nyom semmit, valamint az sem, hogy kipróbált hazafi, szabadelvű férfi, ambíciózus politikus s tehetséges ember.

A többi miniszterben is talál elegendő hibát az ellenzéki gáncs. Ki ebben, ki abban a hibában leledzik. Szóval összegezve mindent, a rezultátum az, hogy harc és háboru az új kormány ellen, valamiképen a rezultatum az lett volna, bárkik jutottak volna a miniszteri bársonyszékekbe.

Ilyenformán viselkedik az ellenzéki sajtó az új kormány iránt, de hála az égnek, a magyar közvélemény legnagyobb és legtekintélyesebb része nem osztozik ezen felfogásban, hanem ellenkezőleg bizalommal tekint az új kormány működése elébe, mert folytatását látja abban azon korszakot alkotó nagy reformoknak, melyeket a megelőző kabinet a nemzet általános lelkesültsége mellett kezdett meg.

O.

Politikai hírek.

Az új miniszterek esküje.

Ma délelőtt 11 órakor ment végbe a királyi várakban az új miniszterium újonnan kinevezett tagjainak ünnepélyes esküvétel.

Először Bánffy Dezső br. minisz-

terelnök tette le az esküt ő Felsége kezeibe. Az esküintát Fejérváry Géza báró, mint az ő Felsége személye körüli miniszterium vezetője olvasta fel. Azután az újonnan kinevezett többi miniszterek megeskütése következett; ez utóbbiaknak az esküintát Tarkovich József miniszterelnökségi államtitkár olvasta fel. Mindkét ízben Széchenyi Gyula királyi főajtónállómester segédkezett, mint magyar zászlós ur.

Az eskütétel után ő Felsége a kabinet összes tagjait magánkihallgatáson fogadta.

Társadalmi érdekeink az újév küszöbén.

(Folytatás és vége.)

Az egészséges társadalom olyan, mint az erős és hatalmas tölgy, dus koronájával az élet zivatariban erősnek, gyengének közös oltalmat, közös menedéket biztosít; olyan, mint Antheus földje, bár a rajta küzdő végzete földre is sodorja, de az anyaföldtől új erőt nyerve, megint talpra áll.

Ha ily előleges eszmefuttatás után, végig tekintünk szűk társadalmi életünk egy év alatt lefolyt eseményein, vizsgáljuk a közjót, közvagyonosodás, közművelődésben történt előnyös változásokat: feltétlenül volt haladás, voltak alkotások, a melyekre az utókor is büszkén visszatekinthet; de ezek mellett lehetetlen meg nem látnunk a közönyt, az egyoldalú gondolkodást, a mely mint városunk réme ki tudja még meddig fog kísérteni.

Iparosaink széttagoltsága, a szellemi élet lassu s a szegénység általános terjedése fokozott társadalmi munkásságot igényel.

Nemzeti, faji érdekeinket kellőleg nem istápolva, vajjon nem önmagunk alól huzzuk-e ki a pokróczot?

Városunk iparos városa, a külföld rohamosan fejlődő iparára, fokozódó versenyére való tekintettel, itt az idő társadalmi uton is tenni kell iparosaink érdekében.

A nagy magyar társadalom életfájának gyökérszálai kisebb vidékek, mondjuk: városok társadalmi életébe nyulnak le, innen táplálkoznak.

A szűk család jóléte, vagyonosodása, műveltségében, erejében van a nagy társadalom bázisa. Ennek gyengesége, életelveinek ferdesége, egészséltelensége neveli önfajunkra a vészt. Hányan vannak, a kik a folytonos panasz, tervezgetés, zuglódáson kívül, társadalmi életünk fejlesztésén egy hajszálat se mozdítanak.

A téltelenség mezején vesztegelnek s szidják, kik ugyanazt teszik.

Saját érdekeinket ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági téren fel is ismerjük, mert tanulni nem igen akarunk, az ósdi rendszerrel meg boldo-

gulni nem lehet, közönnyel tűrjük a helyzetet. A mit a kunyhó lakója elmulaszt önmaga érdekében megtenni, azt elmulasztja a dúsgazdag is. A mulasztás sok téren általános és közös.

Az öregek a fiataloktól várnak, a fiatalok meg az öregektől remélnék. Hová jutunk így, mit hoz a jövő, alig sejthető.

Egygyel azonban minden jó magyar hazafinak, honleánynak tisztába kell jönni s ez az, hogy első sorban közvetlenül családjá körében, szélesebb körben a kis társadalomban, hol él, meg kell tenni mindazt, mit saját érdekeivel kapcsolatosan a magyar társadalmi élet egészséges fejlesztése megkövetel. Közjót, közvagyonosodás, közműveltség csak az egyéni érdekek tiszta fővel való munkálása alapján lehetséges. Nem többet, csak kötelességünket teljesítsük.

Az alapvető munka a család érdekében kell hogy történjék.

A nőnevelés kérdése ma nemzeti létkérdés hazánkban. Testben, lélekben erős, művelt és munkás nőkre, jó családayákra van szüksége a jövő nemzedéknek.

A családi élet megizmosodására társadalmi uton is lehet hatni.

Nőegyletek csak e téren birhatnak valódi létjogosultsággal.

A nőegyletnek a családi jólét, nevelési érdekében kifejtendő ténykedéseitől sokat várhatunk — ezt pártolnunk kötelesség.

Hogy azonban az új esztendőben a több irányú társadalmi mozgalmak, mit részben már a közelgő millenniumi ünnepségek is felszínre hoznak, ne legyenek meddők, sorakozunk; közös érdekek, közös célok elérése a társadalomtól, össz munkásságot igényelnek. A mult vezéreljen, közönnyel nem lettünk volna képesek 1000 évig megtartani szép hazánkat.

Kiss Jenő.

Válasz Siculusnak.

„Cselédek megjutalmazása“ ezimen a „Székely Híradó“ jan. 17-iki számában Siculus neki ront ezen lapban fenti ezim alatt megjelent cikk írójának s a helyett, hogy valamit bizonyítana, nagyképpuskódó kiesinyléssel s leczkeadással siklik el a dolog fölött.

Azon általa végkép tönkre silányítottnak vélt cikkemben már megírtam, hogy az igazság érdekében kívántam az ottaniakat kinyilvánítani és nem Siculussal szóba állani; hogy ezt megérteni s alaposabb információt szerezni nem tudott, azon csak sajnálkozhatom.

Megelégedéssel látom azon szármalmas vergődést, a melybe silány nyakatekert okoskodásaival jutott. Mert érthetetlen az, hogy miként lehet egy más lap védőszárnyai alá

menekülni. Ha pedig kívánsi, hogy miért fordultam más laphoz, azt is megmondhatom még, kerülhet annak is sora.

Erőtlenebb s gyámoltalanabb érvelést pedig a Siculusnál képzelni sem lehet, mert az nem egyéb a szavaknak indokolatlan dobálásánál. Az pedig, hogy zsurnálsztikai lecke-adással tér ki a kérdés elől: az még nem argumentum; valamint az sem, hogy ön okos embernek tartja magát. Talán észélyesebb s szerényebb is lenne másokra hagyni, hogy azok tartsák annak.

A bizottság s eljárása pedig nem szorul védelemre, meg tudja az védeni magát, mihelyt szükségesnek tartja.

„Az igazságnak kiderítésére különben is legjobb az egyenes út. S a ki mellékutakon kerülgetve keresi azt: az elől minden ember ki szokott térni” írja Siculus, a mire csupán azt kérdezem, hogy ha olyan bölesen tudta ezt, miért támadott tájékozatlanul, álnév alatt egy bizottságot, a melynek eljárásáról fölvetett jegyzőkönyvét minden jelenlevő aláírt s nyilvánosságra is lett hozva. Igaz, hogy a „Székely Híradó”-ban nem, Siculus előtt pedig, úgy látszik, csupán ez nyilvános.

Látja kérem, ha én, az ön által fölállított axiómára gondolok, egyáltalán nem állottam volna önnel szóba.

Végül pedig kijelentem, hogy előzőleg irt cikkek minden állítását fönntartom s afele csúrés-csavarás által megezáfolva nem látom.

Jelen volt.

Irodalom.

A százkötetes Jókai.

— A kulisszák mögöl. —

Jókai Mór összes munkáinak jubiléus kiadása nem csupán a magyar társadalom áldozatkészségének emlékeztetés szimbóluma, hanem egyszerűen bámulatraméltó eredménye a magyar nyomda-iparnak, amely talán most birkózik meg először ilyen óriási munka kiállításának technikájával. Száz husz ives kötetnek, vagyis összesen kétezer ívnek kiszédesése, kikorrigálása, nyomása és füzése még csak néhány évtizeddel ezelőtt is tiz-tizenöt emberöltőnek adott volna munkát, míg ma a Révai Testvérek által a nyomással megbízott Franklin-Társulat, amellet, hogy régibb vállalatait folytatja s újabb vállalkozásokba is szívesen becsátozik, egymaga végzi ezt a rengeteg munkát, amelyhez hasonló kevés volt még a világlitteratúrában. Még pedig mesébe illő gyorsasággal, mintha a betűk csak úgy maguktól jutnának össze sorokká, a sorok oldalokká, az oldalak kötetekké és ha csak közbe nem lép valami előre nem látott akadály, amely a munka menetét megzavarja, az 1898-ik esztendő karácsonyára, vagyis négy év múlva, birtokában lesz a magyar nemzet annak a páratlan kincsesháznak, a melylyel Jókai Mór ötven év alatt hazáját megajándékozta.

A szellemi munkáról, a mely ebben a száz kötetben le van téve, ezuttal ne is beszéljünk.

Jókai termékenysége, Jókai lángelméje oly csoda, a mely előtt a modern embernek is, a ki természet-fölötti erőket nem hisz, meg kell hajolnia. De a laikus közönség még talán nagyobb csodát lát abban, a

mit e százkötetes mű kiállításában a gép, technika és a munkás emberi kéz produkál. A fizikai erők összessége, a melyet a Jókai-kiadás igénybe vesz, igazán felülmúl minden képzetet.

Egy teljes Jókai-példányban — érte ez alatt a százkötetes jubiléus kiadást — 70.000.000 vagyis hetven millió gömbölyű betűcske van. Harmincz-harminczöt esztendőbe, vagyis éppen egy emberöltőbe kerülne ez a munka, ha egy szedő végezné, alapul véve nyolcz órai munkaidőt és az év haromszázhatvanöt napjából csak kétszáznyolczvan munkanapot számítva. Természetesen most csak a nyers szedésre gondolunk, a melynek kikorrigálása csaknem annyi idejébe kerül a nyomdásznak, mint maga a szedés. Ahhoz, hogy teljes hibátlanul nyomda alá adja, minimum egy félszázad szükségesnek.

Bizonyos tehát, hogy egy ember nem győzi ezt a kolosszális munkát, de a mint a szedést egy szedő, úgy a nyomást egy gép színtén nem bírná ki, még ha nappal-éjjel szüntelenül dolgoznék is. Egy gépen a nyomás nyolcz évig tartana s ha ilyen primitív technikával készülne a jubiléus munka, akkor a kiadás hátralevő kilenczven kötetét már csak unokáink és dédunokáink olvashatnák.

Azonban ismeretes dolog, hogy a modern kor lázas munkáját hihetetlen módon megkönnyíti az erő- és a munka-felosztás és a mi más körülmények között egy egész emberlelet lefoglalt, azt ma ugyanazok az emberek idejük és munkájuk kényelmesebb, egymáshoz alkalmazkodó berendezésével néhány év leforgása alatt elvégzik.

A jubiléus kiadás papírja, a melyre Jókai gyöngysorai lenyomódnak, szintén rengeteg massát képvisel. Ha egy teljes Jókai-példány forgó papírra nyomódnék, vagyis olyanra, a melyen rotációs gépek az újságot nyomják, be lehetne teríteni egy kilométernyi térséget s egy modern Dido a saját külön metodusa szerint nem egy Karthagó-t, hanem egy Páriszt alapíthatna meg belőle. De így szélességében kitergetve is, pompás, legujabb divatu Jókai-szönyegvet kapna belőle a fől Andrassy-ut.

Bizony az ember nem tudná hamarjában megmondani, hogy azzal a három forinttal, a melyet a Révai Testvérekhez néhány éven keresztül minden hónapban eljuttat, hogy érte a százkötetes Jókait megkapja — mit fizetett meg voltaképpen? Az író munkáját, a szedő szedését, a korrektor korrigálását, a gépek nyomását, vagy talán még a papírost sem?...

Csarnok.

Jámor Están egyházi levelei a szerkesztőhöz.

XLIV.

Téns Szerkesztő ur!

Miotától fogva az farsang bekövetkezett, nemes Kárbahágó községe esmét egy lépést tett ele felé. Most már vagyonsági életünk es, a mi eddig nem vót. Ajangom es kimondani, hogy én bizony eddig nem es igen tudtam, hogy mi ellen jó az társadalmi élet, de most már tudom.

Az dolog különben úgy történt, hogy az tanító ur egy napon a falu minden okos emberét gyüleke-

zetre invitálta be s mikor megjelentünk szép szavakkal elmondotta, hogy ő asztot akarja, hogy Kárbahágón legyen társadalmi élet. Szovallatában vót sok okos dolog, mit megértettünk s vót sok dijak szó es, mint példának okáért: „rohanó korszellel”, „kor intő szava”, „modern haladás vagy hal-eladás, suttóbbi, miket nem igen értettünk meg. Hanem az mán az egész közönségnek erőst tetezett, midőn aszonta, hogy az társadalmi élet elsőbben aszt kívánja, hogy egy tánczot csináljunk. S midőn mű erre éjjent rikottottunk, ő aszonta, hogy határozzunk meg, hogy minek javára bálozzunk.

Elsődször es az megye bíró urem szolt hezzá a dologhoz, ki számár ember, de okosnak tartja magát. Aszondotta, hogy ő megértette az kor intő szovallatát s minek utána az főtisztelendő ur legjobbként szent palástjának a háta közepit a főreg kirágtá, leghejeseb vóna, ha a táncz jövedelmiből egy szép selyem fótót vetetnénk reja.

Felzudult erre a nemzet s mindenki csak aszt rikottotta, hogy „lik-ért nem tánczolunk.”

Megyebíró uram sem hatta magát s csak kiabált, hogy ő megértette az kor intő szovallatát s szavalljuk meg az szent fótót.

Erre oszténgad kántor komám reája kiáltott, hogy „ülljön le megyebíró uram a kopaczával!” Megyebíró uram a kopaczához kapott, leült, de aszután es folyvást burungozott, hogy ő mégis megértette az kor intő szovallatát.

Erre felállott Czérna szabó s kijelentette, hogy ő az fót kérdésiben esatlakodzik a tisztelt előtte szolló nézettyihez. Öt es letácsoltuk. Persze, hogy az fuser snajder sem hagyta az magát s mérgiben ugrándozott, mint egy kecske.

Erre én tekintéljosen rárikottottam: — Ne hersetelj czáp, met egyet sohajtok s kirepülsz az szobából.

Jegyző uram es beleszólt az dologba s ő asztot ajánlotta, hogy az Maduvába szokott Kásuj Jóska köjkeit segéjük fel, mivel hogy ezek árvák.

Az igaz, hogy árvák, de ki tolvaj, ki részeges közülik, tehát nem érdemes, hogy az nemes község ököst is tápolja. Különbén es az árvák gondozása az jó Isten s nem a község dolga. Ezen indítvány sem tanált elfogadásra.

Móricz zsidó es felállott beszélni. Ő asztot mondotta, hogy jutalmazzuk aszt az családapát, kinek legtöbb gyermeke vagyon. Erre meg asztot mondották a többiek, hogy az ember nem ló, hogy esitkőit jutalmazzák. Persze, hogy Móricz most es a maga hasznáét beszélt, met neki 9 gyermeke vagyon s a 10-iket most várja. Az igaz, hogy Czérna szabónál es így állanak az dolgok, de az bizonyos, hogy Móriczné az jó haszonét ikret szülne s lefőzné Czérnát.

Hezzá szoltottak a dologhoz még mások es, ki okosan, ki szomárul, mán a mint az szándék es tehetség magával hozta, míg végre kántor komám es felállott s így szollott:

— Uraim hallói valánk az tanács-kormány rendén több rendbeli szovallatoknak es indítványoknak, melyből megértettük a mit azelőtt es tudtunk, hogy Kárbahágón sokféle fogyatékosságok léteznek. Igaz az, hogy lik-

vagyon az papi palást északi részén, valamint igaz az es, hogy az Kásuj Jóska árvái akasztófára való virágok s végén az sem tagadható, hogy az sok gyermekük apákat működésükben támogatni kéne, de minek utána az nemes gyülekezet nem tudott ki-egyezni, ajánlom es indítványozom, hogy minek utána tánczvigasság csak jótékony célú lehet, az jövedelem adódjon becsületes szegény embereknek, ha pedéglen ijének nemes Kárbahágó községében nem tanáltatódna, a szomszéd községből hozassunk.

Mindnyájan éjjent rikottottunk s elfogadtuk.

Ezvel a gyülekezet széjjel oszlott s a kárbahágói bál meg fog tartódni. Erről es irni fogok annak idejében.

Kárbahágó, 1895. január (Disznýó-tor) hó 16-án.

Maradtam a téns szerkesztő urnak

tisztelettel s becsülettel

Jámor Están,
egyházi.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld” ezimű politikai közgazdasági, társadalmi es szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre	6 frt — kr.
Félévre	3 frt — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre	8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatnak.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A Székelyföld kiadóhivatala

Ujdonságok.

— **Millenium.** A kézdívsárhelyi kiállítóknak tudomására hozzuk, hogy az innen kiállításra bejelentett tárgyak összes térdija 296 frtban állapított meg, melynek fele most előre befizetendő. Ezen összeg 148 frt, f. hó 18-án a háromszék-megyei helyi bizottság elnöke, méltóságos Potsa József főispán ur felhívása folytán, a kézdívsárhelyi Millenium alaptól elküldetett.

— **Szerum.** Mióta ezt a pompás difteritisz-orvosságot feltalálták, nemcsak a sajtó, hanem a közvélemény is állandóan foglalkozik vele. Várják, áldják, dicsérik s még bálokat is rendeznek tiszteletére stb. S most már kevésbé mulik, hogy hirlapi polemianak is tárgyul nem szolgált. Az eset egy esett meg, hogy Kézdí-Vásárhely ezelőtt néhány hóval 50 frtot szavazott meg szerum beszerzésére. A városi főorvos ur meg is rendelte, de az mostanáig nem érkezett meg. Hogyne jajdult volna fel ezen a városi ellenzéki lap? Még a szerum is alkalmas matéria arra, hogy az ellenzéki világfájdalom abból egy kis hazafias kirohanást csináljon. S annyi bizonyos, hogy a támadás használt is, mert a 3 hóig késlekedő szerum úgy megijedt, hogy nyakra-főre szaladva, mult esítörtökön csakugyan megérkezett. Most már értesítjük a közönséget, hogy szerum a városi főorvos urnál kapható, és pedig az I. sz. 5 frt, II. sz. 10 frt, III. sz. 12 frt, teljesen szegényeknek ingyen.

— **Az új mezőrendőri törvény** több rendbeli intézkedések rendelővén el, városunk polgármestere f. hó 18-ára gyűlésre hivta össze a köz-

birtokosságot, mely egyhangulag kimondotta, hogy a törvényben megengedett korlátozások egyikét sem óhajtja igénybe venni s a város határan a szabad gazdálkodást tartja fenn.

— **A mi gőzfürdők.** A múlt év december 8-án nyílt meg a közdivásárhelyi takarékpénztár által épített gőzfürdő. Sok ellensége, de még több barátja volt ezen nagyfontosságú egészségügyi intézménynek, de hogy több volt a pártolója, mutatja azon igazán bámulatos forgalom, melyet a december 8-tól január 7-ig összeállított kimutatás feltüntet. A kimutatás a következő: „1894. decz. hó 8-tól 1895. január hó 7-ig a napi pánziárnál eladott: 50 kros gőzfürdő jegy 209, 30 kros gőzfürdő jegy 103, 30 kros gőzfürdő gyermek-jegy 27, 25 kros tükörfürdőjegy 109, 15 kros gyermekjegy 137, 45 kros porcellán kádfürdő jegy 133, 35 kros kőkádfürdő jegy 77, összesen 795 drb. Bérlet-jegyekből: 23 esomó gőzfürdő á 12 drb 276, 3 esomó porcellán kádfürdő á 12 drb 36, 5 esomó tükörfürdő á 17 drb 60, és így összesen 1167 drb jegy adatott ki. Tehát egy napra átlag 38 fürdő esik. Ez a szám mindenesetre a fürdő életképességéről tesz bizonyosságot.

— **A Károlyok utcája.** Akadnak a világon olyan türelmes emberek, kik egyéb foglalkozás hiányában, megszámlálják, hogy hány hajszál van az ember fején, vagy hogy Krisztus urunk születése óta hány másodperc telt el. Hát nekünk is akadt egy türelmes emberünk, ki kiszámította, hogy van K.-Vásárhelytől egy kis darab terület, hol csupa Károlyok laknak. Ez a terület, a Kossuth utcában van és a járásbíróság épületétől elkezdve magába foglalja az új ut egy kis részét. Nem veszik talán rossz néven ezen Károlyok, kik ott laknak, ha a mi felfedezőnk igazolásul neveiket ide írtatjuk. A névsor a következő: Fejér Károly járásbíró, Paizs Károly asztalos segéd, Szász Károly eszmadia, Bartos Károly ügyvéd, Kis Károly tanár, Vajna Károly tanító, Nagy Károly árvaházi igazgató, Erdélyi Károly polg. iskolai igazgató, Szöcs Károly sörfőző, Gyárfás Károly vendéglős.

— **Difteritisz.** A mostani szokatlan enyhe és nyirkos időjárás miatt a járványos betegségek kezdenek fellépni. Közdivásárhelytől egy kanyaró és egy difteritisz eset merült fel a múlt héten.

— **Véres verekedés.** Tegnapelőtt Futásfalván Török Pál és Kocsis Ferenc esendős vitatkozásból hajba keveredvén kézzelfoghatóságig igyekeztek egymást igazságukról meggyőzni, sőt később még keményebb argumentumokat is használva Török egy fejszével Kovács Ferencet úgy találta feje tetején, hogy utóbbi most a halállal vívódik.

— **A közdivásárhelyi jótékony nőegylet** február 26-án tartandó jelmezes báljára nagyban folynak az előkészületek. Már eddig is 58 nő rendelt a háromszéki székely szövetségár készítményeiből ruhakelmét. Ebből bál ruhára 44-en jegyezték elő neveiket. Üdvözljük a nőegylet azon törekvésén, a mely honi ipari érdekeink felszínén tartása érdekében nyilatkozott meg.

— **Betöréses lopás.** Bereczk községhez tartozó Ojtoz telepen ismeretlen tettesek az ablakon át betörték Bíró József lakházába s minthogy a

lakosok távol voltak, ugyyszólván minden ingó-bingó s könnyen elvihető ruhaneműt, élelmiszert stb. elemeltek. A csendőrségnek sikerült az ellopott tárgyak egy részét Andorko Lajos szintén ojtói lakos házában megtalálni s így valószínű, hogy ez utóbbi vagy hozzátartozói voltak a tett elkövetői, bár ez ideig még kónok tagadásba tannak.

— **A székely ipar a kiállításon.** A marosvásárhelyi kerületi bizottságnál az ezredéves kiállításon való részvételre eddigelé 154 kiállító jelentkezett. Ezek közül 63-an önállóan óhajtanak kiállítani s ezek sorában a székelyföld majd minden nagyobb iparvállalata képviselve van. A többi 91 jelentkező 22 csoportban gyűjteményes kiállítást jelentett be. Ez utóbbiak a székelyföldi kis-ipar jelentékenyebb ágait ölelik föl. Az egyes helyi bizottságok által a kisiparosok támogatására gyűjtött pénzalap meghaladja a 6000 forintot. Legtöbb kiállító jelentkezett Marosvásárhelyről, és pedig összesen 76; továbbá közdivásárhelyről 26; Sepsiszentgyörgyről 18, Székelyudvarhelyről 16, Csik-szeredából 9, Gyergyó-Szent-Miklósról 6, Köpeczről 1, Lővétéről 1 és Szentkeresztbányáról 1. Az egyes csoportok közül képviselve van: A ruházati ipar 68; a faipar 34; a vas- és fémipar 17; az agyagipar 12; egyéb iparágak összesen 25 kiállítóval. A kerületbeli erdőipari vállalatok külön pavillon létesítését tervezik; ez iránt azonban a tárgyalások még nincsenek befejezve. A kerületi bizottság a bejelentő ivatek fölterjesztette a kiállítás igazgatóságához.

Farsangi naptár.

Január 26. Kereskedő ifjúság elite bálja. Elnök: Fejér Antal.

Január 26-án. Kovásznai tüzoltó egylet bálja.

Január 26-án. A bereczki ifjúság táncszivigalma.

Február 2. „Stephanie“ menedékház álarezos bálja. Elnök: Dr. Bánffy Zsigmond és Nagy Károly ig.

Február 9. Ev. ref. egyház polgár bálja. Elnök: Kőllönte Mózes.

Február 16. Erzsébet árvaleány nevelő intézet társas estélye. Elnökök: Bartók Károlyné, Gábor Péter főszolgabíró.

Február 26. Nőegylet jelmezes estélye. Elnökök: Nagy Ferencné és Kiss Jenő tanár.

— **Kimutatás a k.-vásárhelyi munkaképtelen szegények ápolására hivatott „Stephania“ menedékház részére 1894. ik évben eszközölt élelem gyűjtésről.**

Zayzonné 39 kr, Nagy Ferencz 30 kr, Gyárfás Károly 20 kr, Vajna Gáspárné 20 kr, Lászlóné 10 kr, özv. Baka Dánielné 20 kr, Fejér Károlyné 30 kr, Gábor Péter, Bartók Károlyné 50—50 kr, Elekes Béláné 55 kr, N. N. 20 kr, F. M. 20 kr, Mihály Gergelyné 40 kr, Barthos Gyula 20 kr, Nagy Mihály, Gábor Istvánné 10—10 kr, Décsi Dániel 30 kr, Dobay János 50 kr, N. N. 50 kr, Séra Sámuel 20 kr, Szotyori Dániel 30 kr, id. Szöcs Jánosné 30 kr, Benke Dánielné 10 kr, Kupán Balázné 30 kr, Pánczél Noé 50 kr, Vertán testvérek 50 kr, Mágori Sándor 20 kr, Hegyesi 20 kr, Pap

Adolfné 30 kr, Dávid János 25 kr, Heinrich Sehnitt 20 kr, Gotsman János 20 kr, Novák Sándor 10 kr, Csutak Lászlóné 20 kr, Jakabos Ágoston, Kovács Jánosné, Nagy Bálintné, Nagy Józsefné, ifj. Jánosó Dani, ifj. Benkő Pál, Mágori Bálintné, Pál János Ferdinánd, Jánosó Károlyné, Jánosó Istvánné 2—2 véka, ifj. Jánosó Mózesné fél hl., Kovács Istvánné fél hl. pityóka. Turóczy Mózesné 25 lit. rozsa, Dr. Sinkovicsné 25 lit. rozsa, Szabó Gyuláné 5 lit. lenese, Szöcs Mózesné 25 lit. rozsa, Fekete Gyuláné 2 koszu hagyma, Kiss Jenőné 5 lit. borsó, Bodola Gyuláné 2 lit. fuszulyka, János Gyuláné 2 lit. fuszulyka, Köller Béláné 3 lit. liszt, Jánosó Gézáné 1 lit. paszuly, Szabó Elekné és fia 4 lit. lenese, Szabó Gézáné 4 lit. lenese, Molnár Józsiás 2 véka liszt, Szöcs János fél kupa zsír, Török Károlyné 4 lit. lenese, Rácz Andrásné 2 kupa paszuly, Zsögöny Jánosné 2 lit. lenese, özv. Jánosó Dánielné 5 lit. paszuly, Fejér Mihály 2 kupa lenese, Benkő Amália 3 lit. lenese, Varga Vilmos 2 lit. ezet, Müller Józsefné 4 kupa paszuly. Császár Lukács 2 lit. gáz, Dávid Antal 1 drb. parket kendő, Megyaszi Teréz 5 lit. lenese. Jánosó Sándor 1 véka, Dénes Lajosné 1 zsák, Bánffy Zsigmondné, 2 véka pityóka.

Fogadják a nemes szívű adakozók a szegény öregek nevében hálás köszönetünket.

K.-Vásárhely 1894. decz 9-én.

Br. Szentkeresztly Stephanie elnök.

Vajna Károly jegyző.

Nyílttér.*)

Ez év május havában vetéseimet — buza és tengeri — jégkár ellen az „Országos magyar kölesönös biztosító szövetkezetnél“ biztosítottam, mely vetésemet 1894. május havában a jégverés majdnem teljesen megsemmisítette. A rendben történt bejelentés után nagysokára megjelentek a fent nevezett intézet közegei, hogy jégkáromat „megbeesüljék“. Hogy milyen becslést végeztek: szolgáljanak a következők felvilágosításul. Az országos magyar kölesönös biztosító szövetkezet közegei, miután szétnéztek a jégvert földeken, nagy számítás után találtak 15, 30, 40, 60 százalék kárt és így a biztosított 10000 frton felüli összegért alig 3600 frtot akartak kegyelemből adni, daczára annak, hogy én nem tulbiztosítottam, hanem holdanként 3 mm. vallottam be és kijelentették, hogy buzakáromért 3600 frtot, a tengeriért pedig semmit sem adnak; s ezzel, mint a kik jól végeztek munkájukat, a faképnél hagytak. Meg voltam győződve — mint gyakorlott gazda, — hogy ily becslést vagy a vastag tudatlanság, vagy csak a rosszakarat eredményezhet. Hasztalan irtam és reklamáltam, az sem használt, miután pedig láttam, hogy az aratás küszöbön van, kénytelen voltam érdekeim megvédésére bírói becsüt kérni. A kikindai bírói járásbíróság által megartandó bírói becsüt semmiképen sem tetszett az országos magyar köles szövetkezetnek; mivel az ellen elő-

ször tiltakozott és a mikor az nem használt, minden módon akadékoskodtak és a bírói becsüt elodázni akarták. Nyilvánvalóan azért, mivel az aratók már kaszáikat fenték. Ily körülmények között a kir. járásbíróság a hivatalos becslést megejtén, károm 85 és 90 százalékban állapított meg, úgy hogy a buzámért 6500 frton felül jár, holott a szövetkezet felét sem akarta adni. Megemlítem, hogy egy a bírói szakértő, mint az én szakértőm Kikinda város legisteltetebb férfiai és hogy e két szakértő véleménye között végeredményben semmi különbszet sem volt; a szövetkezet kiküldötte pedig tétlenül állt, látván a szinigazságot, csak annyit mondott: majd referálok a társaságnak. Most már azt hittem, miután a bírói állapította meg a kárt, az országos kölesönös biztosító szövetkezet majd haladéktalanul ki fogja fizetni káromat. De nagyon csalódtam! Miután számos levelemre, melyben kárösszegem kifizetését sürgettem, nem is válaszoltak, kénytelen voltam az országos kölesönös biztosító szövetkezet ellen külön két pert indítani, Budapesten ügyvédtől fogadni, a ki a budapesti kir. törvényszéknél 6500 frt és 2500 frt iránt a keresetet be is nyújtotta.

Csak ennyi baj után — mint sok ezer embernél — kezdtem érdeklődni a culans szövetkezet kötvény-feltételei iránt és nagy csodálatomra a sok közül olyan szakaszokat találtam: 8. §. A kár bejelentendő 3 nap alatt, mivel a fél másképpen minden kártérítési igénytől elesik.

13. §. Ha a biztosítandó tárgy elég és nem volt a jelezim kifüggesztve, a káros fél semmit sem kap.

14. §. Ha a beválláson feladott vallomás téves, kár esetén nem követelhet a fél semmit.

22. §. Ha vihar esetén csépel a gazda, a tüzkárért nem nyújt kártérítést a szövetkezet; hozzá még ennyit kedvezmény után.

23. §. Ha a biztosító szövetkezet üzlete vesztéssel záródik, a felek dupla díjat tartoznak fizetni.

Ha pedig valaki nincs megelégedve a kártérítéssel, a szövetkezet, vagy ügynöke ellen kártérítést nem követelhet, miután akkor minden kártérítési igényét elveszti. 18. §.

Ilyenek az országos kölesönös biztosító szövetkezet §§-ai.

Ügyvédemtől értesültem, hogy a szövetkezet által ajánlott és bírói letétbe helyezett kárösszeget utólagosan a bírói letétből felvette, a mi magában véve elég jellemző.

Hogy a szövetkezet a bíróság által megállapított kárkövetelésemet nem akarja megtéríteni, leginkább azért nyugtalanít, mivel a biztosító társaságok tárgyában benyújtandó törvényjavaslat szerint a biztosító szövetkezetek minden osztályban 300.000 frtot, összesen (jég és tűz) tehát 600.000 frtot kötelesek készpénzben az állampénztárba kauzióképpen letenni; az országos kölesönös szövetkezetnek pedig vagyona 100.000 frt készpénzzel nem tehető kötvényekből áll; így mielőtt jogos kárösszegemet megkaphatnám, e szövetkezetet alkalmasint likvidálni fog s akkor jogos követelésemet kin keressem?!

Nagy-Kikinda, 1894. decz. 31.

Eremitis Pál, s. k.,
földbirtokos
és takarékpénztári igazgató.

S.-Szentgyörgy, jan. 18. Buza (tisztá) hektóliterenkint 5.90. Buza (közepes) 5.30. Rozs 5.40. Árpa 4.—, Törökbuza 5.70. Zab 4.08. Borsó 5.—, Lenese 5.—, Fuszulyka 5.—. Kása 11.—, Burgonya 1.—. Marhahús kilogrammja —.46. Sörtéshus —.44.

Kapható ifj. János Mész könyvnyom
pájában Kézdi-Vásárhelyt.

Érvényes 1894. május 1-től.

Keleti vonal.

Érvényes 1894. május 1-től.

Állomások			Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat	Állomások			Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat
Brassó (vendéglő)	{ érk. ind.		regg. 5.08	este 7.43	d. u. 2.45	Medgyes	ind.		regg. 10.55	éjjel 12.45	
Botfalva	"		5.39	8.07		Kis-Kapus (vend., elág. Szob. felé)	{ érk. ind.		11.14 11.29	1.00 1.18	
Földvár	"		5.58	8.23		Tövis (vend., elágazás Arad felé)	{ érk. ind.	d. u. 1.10	2.49	este 7.59	
Magyarós	"		6.17	8.43		Nagy-Enyed	ind.	1.45	3.42		
Apáca	"		6.35	8.57		Kocsárd (vend., elágazás Maros- Vásárhely felé)	{ érk. ind.	2.56 3.06	4.35 4.47		
Köpecz	"		6.54	9.16		Gyéres (elágazás Torda felé)	{ érk. ind.	3.43 3.53	5.15 5.21		
Agostonfalva	"		7.01	9.22		Kolozsvár (vendéglő)	{ érk. ind.	5.45 6.14	regg. 6.47 7.30	10.45 11.01	
Alsó-Rákos	"		7.18	9.38		Nagy-Várad (vendéglő)	{ érk. ind.	10.44 11.04	11.41 d. u. 12.23	2.18	
Homoród	"		7.45	10.02		Budapest	érk.	regg. 7.00	este 8.15	regg. 7.25	
Kacsa	"		8.02	10.15							
Bene	"		8.23	10.36							
Erked	"		8.43	10.51							
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)	"		9.12	11.16							
Segesvár (vendéglő)	{ érk. ind.		9.35	11.32							
			9.42	11.39							

Expresz-vonat ind. 5 óra 14 p. reggel. Aradon át Brassóból ind. 10 óra 26 p. este, Budapestre ék. 1 26 p., a gyorsvonat d. u. 2 óra 19 perczkor.

Kézdi-Vásárhely—brassói vasút.

Kézdi-Vásárhely	indul reggel	4.00	dél előtt 10.30	délután 2.45	Brassó	ind. reggel	4.50	reggel 8.50	délután 3.10
Imecsfalva		4.17	10.43	3.02	Szász-Hermány		5.09	9.09	3.25
Páva-Zabola		4.34	10.56	3.19	Prázsmár		5.35	9.33	3.43
Kovácsna		4.45	11.13	3.51	Kökös		5.50	9.46	3.54
Barátos		5.18	11.29	4.16	Uzon		6.07	10.03	4.05
Nagy-Borosnyó		5.35	11.42	4.35	Kilyen		6.23	10.18	4.17
Eresztevény		5.55	11.59	4.56	Sepsi-Szentgyörgy		6.49	10.46	4.35
Sepsi-Szentgyörgy		6.35	d. u. 12.29	5.36	Eresztevény		7.16	11.14	4.57
Kilyén		6.45	12.37	5.46	Nagy-Borosnyó		7.37	11.41	5.14
Uzon		7.00	12.50	6.02	Barátos		8.06	12.10	5.35
Kökös		1.14	1.00	6.15	Kovácsna		8.33	12.40	5.55
Prázsmár		7.41	1.20	6.42	Páva-Zabola		8.46	12.50	6.02
Szász-Hermány		8.01	1.36	7.02	Imecsfalva		9.01	1.08	6.18
Brassó	érk.	8.19	1.50	7.20	Kézdi-Vásárhely	érk.	9.19	1.26	este 6.36

Kézdi-Vásárhely ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdája.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.